

עולם הערבים והאסלאם

(לבתי ספר עבריים)

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	מבוא להכרת האסלאם	—	15×2	—	30 נקודות
פרק שני	—	מדינות האזור	—	15×2	—	30 נקודות
פרק שלישי	—	עידן הח'ליפות והאימפריות — מושגים	—	10×2	—	20 נקודות
פרק רביעי	—	סוריה ולבנון — מושגים				

או

ירדן, ערב הסעודית ומדינות המפרץ — מושגים	—	10×2	—	20 נקודות
סה"כ	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: (1) הקפד על כתב יד ברור וקריא.

(2) לאחר סיום הבחינה וטרם מסירתה למשגיח, בדוק אותה שנית.

(3) המלצה לחלוקת זמן: שעה וחצי — לפרקים הראשון והשני

חצי שעה — לפרקים השלישי והרביעי

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — מבוא להכרת האסלאם (30 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה — 15 נקודות; לכל סעיף — $7\frac{1}{2}$ נקודות).

מחמד וראשית האסלאם

1. חצי האי ערב לפני עליית האסלאם

א. ציין שתיים מן המעצמות הגדולות שהשפיעו על חצי האי ערב לפני עליית האסלאם, ותאר את השפעתן.

ב. תאר והסבר את מעמדה של מכה בחצי האי ערב לפני עליית האסלאם.

2. מחמד — שליח האל

א. הגדר את המושג "מסורות סימני הנבואה" (دلائل אל-נבوة). הסבר מטרה אחת של מסורות אלה, והדגם את

המטרה שהסברת באמצעות מסורת אחת.

ב. הגדר את המושג "חותם הנביאים". מדוע הוא מיוחס למחמד?

התפתחות דת האסלאם

3. "שורשי ההלכה" ופרשנות הקוראן

א. מה הם "שורשי ההלכה" (أصول אל-פקה)? תאר כיצד הם משמשים לפסיקת הלכות.

ב. יש בקוראן פסוקים הסותרים זה את זה. מהו הכלי שפרשני ההלכה השתמשו בו כדי להתמודד עם סתירות אלה?

הסבר כיצד הם השתמשו בכלי זה.

עידן הח'ליפות והאימפריות

4. האסלאם לאחר מות מחמד

א. לאחר מותו של מחמד נוצרה בעיה חמורה באסלאם: לאומה המוסלמית שרק התחילה להתגבש לא היה מנהיג.

מדוע בעיית הירושה הייתה חמורה כל כך, וכיצד היא נפתרה?

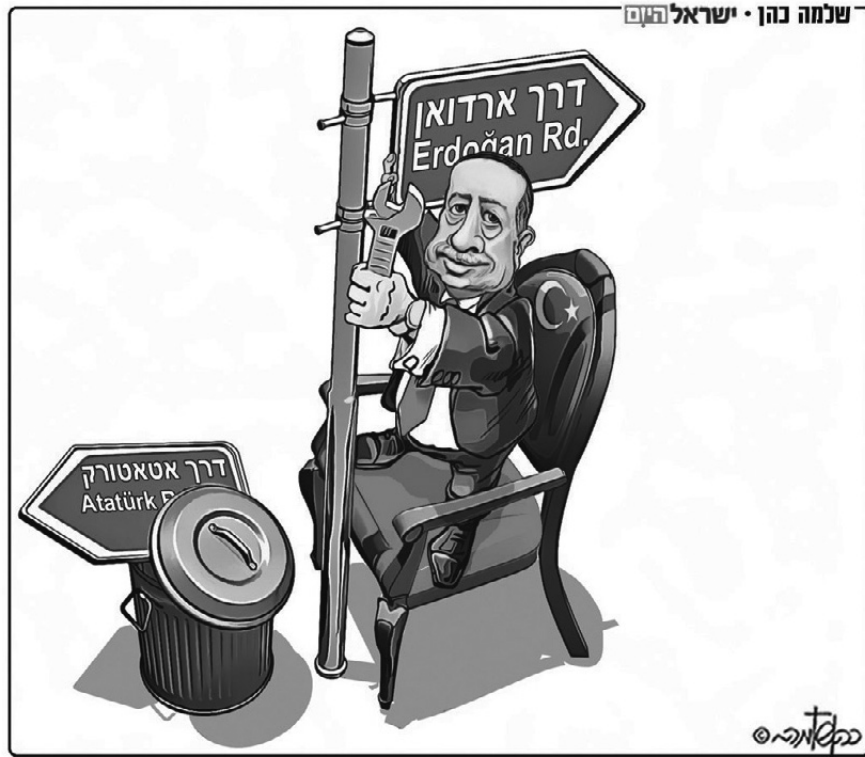
ב. מדוע פרצו מלחמות הרָדָה? הסבר כיצד התמודד איתן הח'ליפה הראשון אבו־בכר.

פרק שני – מדינות האזור (30 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 5-8 (לכל שאלה – 15 נקודות; לכל סעיף – $7\frac{1}{2}$ נקודות).

5. טורקיה – משנתו של מצטפא כמאל אטאטורק

עיין בקריקטורה שלפניך וענה על הסעיפים שאחריה.

(מתוך: ישראל היום, 26/6/18)

- א. הסבר מהי "דרך אטאטורק" המוזכרת בקריקטורה, ותאר שלושה מן העקרונות המנחים של דרך זו.
- ב. האם לדעתך העקרונות שצינת בסעיף א מומשו בעבר א ממומשים כיום בטורקיה? נמק את דבריך.

6. יחסי החוץ של טורקיה

- א. מהו "משבר קפריסין"? תאר בקצרה את השפעתו על יחסי טורקיה עם ארצות הברית.
- ב. תאר את מדיניותה של טורקיה במלחמת המפרץ הראשונה (בשנת 1991). מה היו הסיבות שהביאו אותה לנקוט מדיניות זו?

7. תנועות אסלאמיות במצרים

בכל שנות קיומה של המדינה המצרית היא נאלצה להתמודד עם תנועות אסלאמיות.

א. כיצד התמודד נאצר עם האיום של תנועת האחים המסלמים?

ב. מה היה האיום האסלאמי החדש שאיתו היה מובארק צריך להתמודד? הסבר כיצד השפיע איום זה על יחסו כלפי תנועת האחים המסלמים.

8. איראן – ח'ומייני

א. ח'ומייני היה חכם הלכה מן השורה ונעשה למנהיג המהפכה האסלאמית באיראן. תאר שלושה שלבים בתהליך עלייתו למנהיגות.

ב. מהו עקרון "ייצוא המהפכה"? הסבר את השפעתו של עיקרון זה על יחסי איראן עם מדינות המזרח התיכון, והדגם אותו ממדינה אחת.

פרק שלישי – עידן הח'ליפות והאימפריות – מושגים (20 נקודות)

כתוב בקצרה על שניים מן המושגים 9-13 (לכל מושג – 10 נקודות).

9. שוּרָא

10. דִּינָאן

11. אֶל-בְּרִיד ואל-אַח'בָּאר

12. ה"מַעֲתָזָה" וה"מַחֲנָה"

13. הממלוכים

פרק רביעי – מושגים

סוריה ולבנון

א' ירדן, ערב הסעודית ומדינות המפרץ

(20 נקודות)

בחר בנושא שלמדת, א' או ב', וכתוב בקצרה על שניים מן המושגים בו (אין לבחור במושגים משני הנושאים; לכל מושג – 10 נקודות).

נושא א': סוריה ולבנון

14. בשאר אל-אסד

15. מפלגת הבעת'

16. הפלסטינים בלבנון

17. מלחמת האזרחים בלבנון (משנת 1975)

18. מעורבות סוריה בלבנון

נושא ב': ירדן, ערב הסעודית ומדינות המפרץ

19. הבדווים בירדן

20. הסכם השלום בין ירדן לישראל (בשנת 1994)

21. השושלת ההאשמית

22. מלחמת איראן-עיראק (1980-1988)

23. עבדאללה בן עבד אל-עזיז א-סעוד (מלך סעודיה השישי)

בהצלחה!